BIBLIOTECA „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul al 55-lea
14 Pagini

EXEMPLARUL { In România 1 leu / In străinătate 6 lei

Nr. 290 Luni 24 Octombrie 1938
14 Pagini

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. No. 120. 288/932

ABONAMENTE IN ȚARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 In străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar: „UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

ABONAMENTE IN ȚARĂ pe un an la UNIVERSUL COPIILOR ZIARUL CĂLĂTORIILOR, VESELIA, RADIO UNIV. și UNIV. LITERAR câte 220 lei ILUSTR. ROMÂNĂ și UNIV.-SPORT câte 500 lei

DIRECTOR
ȘI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

Ungaria abuzează prea mult de nervii Europei

De două decenii Ungaria trăește într'un continuu delir de grandoare. Conducătorii ei, pentru a distrage atenția poporului dela probleme interne și a putea menține mai departe stările medievale atât de profitabile clasei nobiliare, pentru a întoarce ochii țăranilor dela latifundiile grofilor și a-i făcea să uite mizeria africană în care se sbat din cauza gospodăriei precare a statului, întrețin spiritele într'o stare de tensiune continuă și contrafac cu o artă desăvârșită adevăratele aspirații ale nației maghiare, care sunt de îmbunătățire a situației sociale și economice, deviindu-le către ținte imaginare din afară. De douăzeci de ani poporul ungar e ținut astfel într'o atmosferă ireală, de surescitare și de imperialism absurd, cu mijloacele cele mai facile și uneori cu expediente, care rămân dincolo de orice morală și sub orice simțământ al onoarei.

Evident că lucrurile acestea nu ne-ar interesa sub niciun raport; ne-ar lăsa complect indiferenți, dacă ele n'ar contribui la stabilizarea unui focar de primejdii în Europa centrală, și dacă n'ar fi luat, în ultima vreme mai ales, proporțiile unei permanente amenințări contra vecinilor pașnici ai statului maghiar. Ungaria tinde să se transforme într'un obuz gata oricând să explodeze în inima continentului și aceasta nu este numai o chestiune a ei internă.

In momentul de față vecinii noștri dela apus sunt într'o nouă fază febricitară. O gravă complicație internă de pe urma încarcerării maiorului Szalaszy, conducătorul opoziției naționaliste maghiare, cerea o diversiune răsunătoare. Diversiunea a fost găsită de îndată și propagandiștii șovinismului oficial și ai organizației „ungurii cari se deșteaptă" au început să agite demagogic pancartele tricolore ale Ungariei „ciuntite". Presa și posturile de radio dela Budapesta sunt acaparate aproape exclusiv de propaganda ațâțătoare a revizioniștilor. Zilnic se fac întruniri în care oratorii fără niciun simț de răspundere flutură pe dinaintea ochilor mulțimii perspectivele cele mai fanteziste și ridicole, ridică massele în delir și înveninează atmosfera. Rezultatele acestei acțiuni nefaste au și început să se vadă: zilele trecute o bandă de tineri cu mintea înfierbântată a trecut pe teritoriul slovac ca să-l „anexeze" patriei maghiare. Epilogul acestei triste și ridicole aventuri se cunoaște: jandarmii cehi au măcelărit expediția comitagiilor până la ultimul om. Firește că vina celor cari se înflăcărează și comit asemenea acte nebunești e incomparabil mai mică decât a celor cari aâță și organizează. Dar cine să-i cheme la simțul răspunderii când înșiși guvernanții maghiari sunt în delir și se luptă cu morile de vânt pe continent?

Ca oameni de realități, noi privim cu melancolie la toată această sbatere isterică a unui popor întreg în ghiarele marotelor. Ca vecini, privim cu îngrijorare la agitatorii cari aprind pasiunile la Budapesta.

Diriguitorii vieții de stat maghiare ar trebui să înțeleagă însă că au abuzat prea mult de nervii Europei.

TOAMNĂ TÂRZIE — NICOLAE TEMPEANU

M. S. Regele Carol II va face o vizită oficială la Londra

Comunicatul oficial al palatului Buckingham

Londra, 21 (Rador).— **Oficial se anunță dela Buckingham Palace că M. S. Regele Carol II al României a acceptat invitația MM. LL. Regele și Regina Marei Britanii de a face vizita oficială, ce fusese amânată, la Londra între 15—18 Noembrie.**

Suveranul României va fi însoțit de Măria Sa Marele Voevod Mihai.

(Comunicatul Casei Regale la ultima oră).

CONSECINȚE

de I. VION

Senzaționala afacere a expropierii din Ungheni, cu dramaticele ei peripeții pe cari cititorii le-au urmărit în coloanele ziarelor, a îndreptat din nou privirile asupra unora din erorile administrative cari s'au făcut cu prilejul celei mai de seamă reforme din istoria statului român modern : exproprierea.

Primită cu entuziasm de unanimitatea poporului român, salutată cu elogii de opinia publică mondială, reforma agrară, măreața operă hotărîtă de mult regretatul rege-întregitor de neam, Ferdinand I, s'a făcut pe baza sacrificiilor liber consimțite, ale clasei marilor proprietari, care prin patriotismul ei a contribuit la rezolvirea unei probleme sociale și economice de cea mai mare și mai urgentă importanță.

S'au expropriat aproape 6 milioane de hectare cu cari au fost improprietăriți nu numai plugarii români ci și ungurii, germanii, ucrainienii, bulgarii, etc .

Prețurile fixate în momentul exproprierii erau cele reale ale valorii de atunci a pământului; din nefericire însă deprecierea rentei de expropriere și mai ales scăderea leului au făcut ca sumele cuvenite efectiv celor expropriați să fie derizorii.

Pornind dela acest punct, paralel cu eroarea de a crede că prin improprietărire opera de redresare a țărănimii era terminată, s'au ivit hatârurile, favorurile și cludările sistematice ale marei reforme.

La 1926 diferența totală dintre cifra hectarelor expro-

(Continuare in pagina 2-a)

ȚARA MAI PRESUS DE TOATE

de STELIAN POPESCU

Zilele trecute arătam, într'un articol, că, în ceasul de față, datoria tuturor buniior români este, mai mult decât oricând, unirea lor într'un singur bloc, și făceam apel la toți să uite tot ceeace i-a despărțit și să dea țării acesteia, ieșită din sacrificiile de tot felul și sângele generațiilor trecute, sprijinul unei solidarități de care să se sfarme orice cutezanță din afară.

Din numeroasele scrisori ce primesc zilnic văd că, dacă apelul meu a găsit la mulți ecoul așteptat, a fost în acelaș timp și întâmpinat cu rezerve dureroase și chiar cu amărăciune de alții. Nici eu nu mă așteptam la o unanimitate aprobatoare, când din gama amărăciunilor omenești cu greu se poate scoate o armonie îmbucurătoare. Aceia însă cari cred că nu-mi dau seama de greutatea vremurilor prin care trecem, ori de suferințele multora dintre acei către cari, deși necunoscuți, se îndrepta apelul meu, — sau nu mă cunosc, sau durerea le întunecă într'atât dreapta lor judecată încât comit nedreptatea să-mi atribue fie uitarea durerilor, fie intenția de a nu voi să mă preocup de ele.

Astăzi, grijile conservării neamului nostru sunt mai mari decât grijile fiecăruia din noi, și cine crede că nu am și eu azi griji tot așa de multe ca și mulți alții, se înșeală.

Sunt însă momente în viața omului, când una dintre marile lui amărăciuni este și aceea de a nu-și putea descărca sufletul, de a nu-și putea spune un gând cinstit care-i frământă conștiința, care-i turbură mintea și care ar putea fi folositor tuturor.

Durerile și amărăciunile altora mă preocupă astăzi ca și în trecut, întocmai ca și durerile și amărăciunile mele proprii, dar sunt ceasuri și împrejurări când trebue să-ți înăbuși aceste dureri și amărăciuni personale pentru triumful binelui general, spre a fi gata să înfrunți loviturile dușmanilor externi.

Cine urmărește cu atenție cele ce se aud la postul de radio al unui anumit stat, dela o vreme încoace, cine citește articolele zilnice din acest ziar și evenimentele externe, nu se poate să nu-și dea seama cât de mare pericol este pentru ceeace se frământă la hotarele noastre, poate fără știrea noastră, dar în contra noastră.

Știu bine și știam aceasta și înainte, ca să fie nevoie să mi-o reamintească unii din cititorii acestui ziar, că, dacă într'o epocă de prefacere ca aceea în care trăim vor fi și suflete curate, cari să sufere nedreptatea ce li se impune, noi trebue să încercăm totul pentru a vedea întâi triumful binelui și al dreptății pentru toți în general și apoi pentru fiecare în parte.

Desigur, că dreptatea trebue să fie la baza tuturor acțiunilor fiecărui individ, ca și ale oricărui guvern, și că fără dreptate cu greu se poate clădi ceva temeinic: dar nici nu trebue să pierdem din vedere că, dacă la un moment dat greșala, firească oamenilor, poate produce nedreptate și vătămare unora, până la sfârșit tot dreptatea este aceea care triumfă.

Eu n'am pierdut niciodată din vedere acest comandament și cred în el fiindcă din el a decurs tot progresul omenesc.

De aceea, adevăratul patriot trebue, chiar cu sacrificiul persoanei sale, să înlesnească și să ajute sforțările acelora pe cari împrejurările i-au adus în locul din care ei cred că pot folosi binelui obștesc și să aștepte rezultatul acestor sforțări, când ele sunt făcute cu bună credință.

Grija noastră de căpetenie, azi când atâtea prefaceri se produc în lume, este să fim cu ochii ațintiți la granițe, pentruca unitatea noastră națională să nu fie în nici-un fel clătinată de amărăciunile noastre.

Prea sunt multe pofte la hotarele noastre, prea mulți vechi dușmani privesc cu lăcomie la aceste hotare, ba chiar sunt și prieteni nepoftiți cari vor să ne sfătuiască, însă în interesul lor.

Ținta către care să ne îndreptăm astăzi privirile și pentru care să lucrăm din toate puterile este să ținem trează conștiința națională pe tot cuprinsul țării și să nu neglijăm de a face tot ceeace este cu putință pentru întărirea ei. Răfuiala dintre noi să o lăsăm pentru mai târziu. Să nu avem pretenția că numai ceeace credem noi reprezintă adevărul.

Să mergem pe drumul care ni se indică, dar să fim atenți să nu cădem în prăpastie. Ajunși la capăt, vom putea vedea dacă este bine sau este rău ceeace s'a făcut. Popoarele ca și omul trăiesc din experiențele pe cari le încearcă. Fără experiență, știința nu s'ar fi înfiripat.

Să fim deci azi mai atenți ca oricând la nevoile neamului românesc și să așteptăm în liniște dreptatea care ni se cuvine fiecăruia după faptele noastre, căci nu se poate ca ea să nu triumfe.

ZĂPADĂ ȘI FRIG LA SINAIA

Sinaia, 21 Octombrie

In urma ploii reci de astă noapte, a căzut zăpadă care a acoperit munții până la poale. Frigul domnește în toată regiunea.

AMBASADORUL BRAZILIEI A PĂRĂSIT GERMANIA

Berlin 21. (Rador). — *D. Moniz de Aragao, ambasadorul Braziliei, a părăsit azi Germania, împreună cu familia sa.*

Această plecare este urmarea hotărîrii Germaniei și Braziliei de a-și retrage ambasadorii din capitalele respective.

Fabrică distrusă de incendiu

Copenhaga, 21 (Rador).—Marea fabrică de zahăr dela Lolland a fost distrusă de un violent incendiu.

Pagubele nu pot fi încă stabilite.

Vom avea o iarnă aspră?

Unul dintre cei mai mari meteorologi suedezi, profesorul Sandström, înapoiat zilele trecute dintr'o expediție, în cursul căreia a cercetat amănunțit temperatura Golf-Stream-ului, a făcut, înaintea forurilor de specialitate, o comunicare ce interesează pe toată lumea.

Profesorul Sandström a declarat că a găsit temperatura păturilor superioare ale curentului Golfului cu două grade mai rece decât anul trecut. După părerea sa, sunt posibilități ca iarna acestui an să fie o iarnă aspră.

După cum se știe, Curentul Golfului, cu apele sale calde aduse din golful Mexicului și împrăștiate până spre extremitatea cea mai de nord a Europei, este un factor hotărîtor pentru climatul continentului nostru. Curentul acesta de apă caldă, lat pe-alocuri de 60 km. și care la nordul Irlandei încă mai are temperatura de +20 grade, se scurge cu o iuțeală de șase kilometri pe oră.

Mulțumită apelor lui calde, porturile din nordul Scandinaviei sunt libere de ghiață în timpul iernii, în timp ce porturile americane, la aceeaș latitudine, sunt blocate de ghețuri aproape 4 luni pe an. Clima Europei de apus și de nord este influențată în mod covârșitor de aerul cald ce însoțește Curentul Golfului. Abia dincolo de Spitzberg apa caldă își pierde puterea încălzitoare. Acolo este punctul critic care stabilește temperatura iernilor Europei. Dacă Curentul Golfului este răcit mai repede, în cursul lui, de iceberg-uri uriașe, atunci Europa trebue să se aștepte la o iarnă lungă și aspră și la o vară scurtă și rece.

După părerea profesorului Sandström aceasta este situația în care ne aflăm anul acesta.

Apele Curentului Golfului sunt mai reci cu 2 grade decât anul trecut și ele își vor pierde acțiunea încălzitoare înainte de a ajunge la Spitzberg. Ne putem aștepta deci la o iarnă aspră.

„Colaboratori antrenați"

Cu un humor, caracteristic poporului britanic, sir Samuel Hoare a răspuns discursului rostit la 9 Octombrie trecut la Saarbruecken de cancelarul Hitler.

„D. Hitler crede în aspirațiile pacifice ale d-lui Chamberlain — a spus sir Samuel Hoare, — dar se teme de un succesor posibil al primului ministru. Eu cred în aspirațiile pacifice ale d-lui Chamberlain dar, ca și el, trebue să fiu gata în cazul când eventualul său succesor nu ar fi de acelaș aviz ca și el. In aceste condiții adopt propria sa deviză: „Totdeauna gata pentru pace și în orice clipă gata a ne apăra".

In această formă glumeață ministrul de interne britanic a sintetizat noua politică britanică pe terenul internațional.

Marea Britanie a ajuns la concluziunea că politica ei de până acum, întemeiată pe principii de drept și de morală internațională n'a reușit și că unul din motivele acestui insucces a fost lipsa unei forțe naționale care s'o sprijine și s'o impue.

Insuccesul politicei întemeiate pe justiție și respectul libertății și suveranității tuturor statelor nu înseamnă că el trebue atribuit principiului însuș și că omenirea trebue să renunțe de aci înainte și la dreptul internațional și la morala internațională. Dacă ar fi astfel, omenirea ar cădea în haos și tot temeiul civilizației s'ar prăbuși.

Experiența însă a dovedit că insuccesul își are origina în concepția greșită pe care au avut-o marile puteri occidentale și, o putem spune fără nici un gând de jignire, în deosebi Marea Britanie, despre raportul de forță între principii dezarmate și principii înarmate. Pe când în arena internațională statele totalitare veneau și ele cu principiile lor, dar susținute de forțe materiale din ce în ce mai considerabile, democrațiile occidentale apăreau numai cu principii fără nici un

(Continuare in pagina 2-a)

Un fotograf din Varșovia a prins momentul în care a făcut explozie învelișul balonului stratosferic, cu care un savant polonez pregătește o ascensiune

SCRISORI DIN LONDRA

DICTATORI ȘI DEMOCRAȚIE

de AUGUR

Londra, Octombrie

După ultima criză din Europa, și înainte ca viitoarea să înceapă, avem tot timpul să ne uităm în jur și să facem un inventar al situației internaționale. Mai întâi de toate, e necesar pentru noi să ne limpezim ideile, așa încât, atunci când întrebuințăm un cuvânt, să fim siguri de înțelesul lui exact.

„Democrație" și „dictatori" sunt două cuvinte întrebuințate în mod curent, în legătură cu situația actuală din Europa. Ni se spune de pildă, că lupta e astăzi între democrație pe de o parte, și dictatori de cealaltă. Aflăm apoi, că dictatori ca Hitler vor să distrugă democrații ca a noastră. Ca să fim drepți cu noi înșine, să stabilim mai întâi, în mod clar, sensul acestor cuvinte, și felul în care pot fi aplicate unei situații care încă există și care ne poate cauza încă mult rău înainte de a se ajunge la înțelegerea finală.

Ce e democrația? Persoane care au acest cuvânt aproape încontinuu pe buze, n'ar putea așa de ușor răspunde la această întrebare. Se zice că Lincoln, președintele Statelor-Unite, care a trăit într'o epocă mult mai simplă decât a noastră, ar fi spus că democrația e guvernarea de către popor, pentru popor și prin popor. Aceasta pare foarte just. Dar nu e just deloc în practică, după cum ori care dintre noi, în stare să judece, poate deduce examinând în mod calm starea de lucruri din această țară, sau din Franța, care deasemeni se proclamă o democrație. Dicționarul spune, că democrația este un stat social în care toți au drepturi egale, fără ereditate și diferențe arbitrare de rang sau privilegii. Dar, această definiție e caracteristică mentalității noastre diformate: pe când vorbește de drepturi, ea omite să menționeze îndatoririle. Totuși, acestea din urmă sunt cel puțin, tot atât de importante ca și drepturile. Căci exercitarea drepturilor lor, e datoria democratică a tuturor cetățenilor. Altminteri regimul devine ceva învechit. Dreptul de a avea guvernul ales de sine însuși e privilegiul democrației, un drept civil. Datoria de a votă e deasemeni importantă. Dacă ea nu e îndeplinită, democrația e pierdută. Intr'o societate democratică, dreptul și îndatoririle se contrabalansează. Ele sunt atât de strâns legate, încât nu se poate închipui o democrație ideală, dacă în acest stat nu sunt drepturi și îndatoriri egale pentru toți. Dar aceasta nu e suficient. Cetățenii nu trebue să aibă numai drepturi, ei trebue să fie conștienți de posesiunea lor și trebue să aibă voința de a-și îndeplini datoria lor către societate. Democrația trebue să fie un lucru mereu viu în mintea lor. O definiție ideală a democrației e că ea e un stat social în care toți sunt conștienți că au drepturi egale și toți sunt dispuși să-și îndeplinească în mod egal îndatoririle lor. In practică revine la aceasta: democrația este un stat social în care dreptul și datoria, privilegiul și obligația sunt perfect echilibrate, așa încât celor cărora li se dă mai mult, li se cere și mai mult. Iată dece un guvern responsabil, în care anumiți bărbați au privilegiul de a guverna pe concetățenii lor, e cea mai înaltă formă a democrației.

Cel mai nobil element în de-

(Continuare in pag. 2-a)

MANEVRELE REGALE

Un post de mitralieră pe poziție
In corpul ziarului: Ultima zi a manevrelor.

Sir Robert Finlayson care va fi chemat să conducă o eventuală dictatură militară în Palestina

Starea președintelui Ataturk

Istanbul, 21 (Rador). — Buletinul sănătății președintelui Kemal Ataturk, publicat la ora 10, are următorul cuprins :

„Noaptea bună, ameliorarea stării generală continuă : puls regulat, 94 ; respirația, 20 ; temperatura, 36,9".

Mișcare in diplomația franceză

Paris, 21 (Rador). — *Agenția „Havas" transmite:*

Consiliul de miniștri de Sâmbătă dimineață se va ocupa de o mișcare parțială în diplomația franceză.

Urmează a fi numit un ambasador la Moscova în locul d-lui Coulondre, numit ambasador la Berlin. In legătură cu acest post se rostește numele d-lui Naggiar, ambasador al Franței în China.

D. Charveriat, directorul adjunct al afacerilor politice din ministerul de externe va fi înaintat director al afacerilor politice, în locul d-lui Massigli, numit ambasador la Ankara.

D. Rochat, subdirector al serv. pentru chestiunile europene, va fi numit director adjunct în locul d-lui Charveriat.